

Ὁ ἄλλος δρόμος ἐπήγαινε μπροστά. Ἐκεῖθε πρόδαιναν τὰ θεριωμένα δένδρα, μὲ τὰ πράσινα χέρια των μπλεγμένα σφιχτά, καὶ μὲ τὲς κακοφτιασμένες ρίζες των βαθεῖα καρφωμένες μὲς τὴ σάπια γῆ. Ἀκίνητα καὶ ἀμίλητα, φαινόνταν τὴν ἡμέρα σὰν στοιχειωμένα μάρμαρα, ἐνῶ τὸ θρόνυ, στὴ λάμψη τοῦ ἔχυναν τὰ ἀναμμένα πυρά, τὰ δένδρα αὐτὰ φαινόνταν σὰν νὰ πλάκωσαν τὴν καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τοῦ εἶχαν γεννηθῇ καὶ ἦσαν συνειδημένοι στὴν ἀπλωσιὰ τῆς στέππας καὶ στὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Μελαγχολία καὶ τρόμος μάλιστα τοὺς ἐπiane όταν ὁ ἀγέρας ἔδερνε τὲς κορφές των τὲς ψιλές καὶ ὅλο τὸ δάσος ἐμουγκρίζε θλιθερά καὶ ἀπόκρυφα, σὰν νὰ ψαλε τὸν πένθυμο ὕμνο ἐνὸς λαοῦ, τοῦ μὲς σ' ἐκεῖνα τὸ βάθος ζητοῦσε καταθύγιο ἀπὸ τὸν ἐχθρό.

Ἦταν πραγματικῶς παλνκαρδῆς λαὸς αὐτὸς καὶ δὲν ἐδείλναζε νὰ μπλέξη σὲ πόλεμο μ' ἐκείνους τοῦ τοῦ εἶχαν κλέψη τὴν πατρίδα του. Ἀλλὰ δὲν μπορούσαν, δὲν ἐπρεπε νὰ πεθάνουν γι' αὐτὸν εἶχαν μιὰ ἱερὰ ἀποστολή: νὰ μὴν ἐγγίσουν ποτὲ τὰς παραδόσεις τοῦ τοῦ ἐκλήγοντο οἱ πρόγονοί των. Καὶ μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὲς παραδόσεις ἔλεγε, ὅτι μόλις πιασθοῦν σὲ πόλεμο ἀμέσως θὰ ξολοθ. ευθοῦν.

Γι' αὐτὸ περνοῦσαν μέρα νύκτα σκοτεινοί, μὲς σὲ συλλογισμοὺς καὶ ὕπνο, κάτω ἀπὸ τὸ μουρμουρίσμα τοῦ δάσους.

Ἔστεκαν γύρω στὴ φωτιά καὶ ἡ σκιὲς τοῦ ἐπύκνωναν γύρω τοὺς ἐφαίνοντο σὰν δαιμόνια βγαλμένα ἀπὸ τὴν πυκνὴ πρασινάδα τῶν ἔλδων.

Κι' ἔτσι ἡ καρδιὰ των πέτρωσε, ὁ φόβος τοὺς ἐκυρίεψε καὶ τοὺς ἔδεσε τὰ χέρια. Ἐγίναν δειλοί. Ἐπροτίμησαν νὰ γυρίσουν πίσω, νὰ μακρύνουν ἀπὸ τὸν ἐχθρό, νὰ λησμονήσουν γιὰ πάντα τὴν εὐτυχία. Ἡ ἀνατριχίλα τῆς σκλαβωμένης ζωῆς ἐλιγότευε σιγὰ σιγὰ γι' αὐτοὺς, ἀπὸ τὸν τρόπο μήπως πεθάνουν ὅπως ἔλεγε ἡ ἀρχαία παράδοσις.

Τότε ὁ Δάγκος ξεπρόβαλε καὶ τοὺς γλύτωσε ὅλους, μονάχος του.

Ὁ Δάγκος ἦταν ἀπὸ τοὺς ὠμορφότερους λεβέντες τῆς φυλῆς των τοῦ δὲν ἐγνώριζε τί ἔχει νὰ πῇ φόβος. Κι' εἶπε λοιπὸν στοὺς συντρόφους του:

— Μὲ λόγια καὶ συλλογισμοὺς τέτοιες δουλιές δὲν μπορούν νὰ πτύχουν. Γιατὶ χάνετε τὸν καιρὸ σας καὶ τὴ δύναμὶ σας μὲ χαμένα παράπονα; Ἐμπρός, ἄς σηκωθοῦμε! Ἀς πᾶμε μπροστά, αἰώνια μπροστά στοῦ δάσους τὸ βάθος καὶ ἄς τὸ περάσωμε. Ὅλα ἐκεῖ τελειώνουν: ἀργὰ καὶ γρήγορα, θὰ φθάσωμε ὅμως. Ἐλᾶτε, φίλοι μου, ἄς φύγουμε!

Οἱ ἄλλοι τὸν κύτταξαν κατάμουτρα καὶ τὸν ἐβάφτισαν ἀμέσως γιὰ τὸ καλλίτερο παλνκάρι των. Γιατὶ στὰ μάτια του μέσα ἐδιάβασαν τὸ θάρρος καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

— Ἐσὺ θε νᾶσαι ὁ ὁδηγός μας! ἐφώναξαν ὅλοι.

Κι' ἐκεῖνος ἀμέσως ἐπῆγε μπροστά ἀπ' ὅλους.

Ἐπροχωροῦσαν ἀφοδοί γι' αὐτὸν εἶχαν ἐμπιστοσύνην σ' αὐτόν. Δύσκολος, τραχὺς ἦταν ὁ δρόμος. Γύρω ἐδοσίλευε ἓνα μισοσκόταδο τρομαχτικό, σὲ κάθε στιγμή τὰ ἔλν ἐκατάπιναν μὲ τὸ ἀχόρταγο στόμα των κάποια ψυχὴ ἀνδρειωμένη. Τὰ πυκνὰ δένδρα ἐφραζαν τὸ δρόμο, τὰ

κλαριά ἐμπλεκαν μεταξύ τους σὰν κουλουριασμένα ἥδια. Κάθε βῆμα μπροστά ἐκόσμιζε ἴδρωτα καὶ αἷμα.

Ἐταξίδευσαν γιὰ πολὺ ἀκόμη, ἀλλὰ τὸ δάσος ἐγίνετο πάντα πυκνότερο καὶ ὁλοένα ἀπᾶντο. Στὸ τέλος οἱ δυστυχισμένοι ἐκατάλαβαν πῶς τοὺς ἔλειπε πλεῖα ἡ δύναμις καὶ ἄρχισαν νὰ μουρμουρίζουν ὅτι ἄδικα ὁ Δάγκος τοὺς ἔδωρε ὡς ἐκεῖ στὸν πυκνὸ καὶ ἀδιάβατο ἐκεῖνο λαβύρινθο.

Μὰ ἐκεῖνος ἐπροχωροῦσε ἀφοδος καὶ γεμάτος ἐλπίδα.

Ἐλθόνου νεροποντὴ ἐξέσπασε μέσα στὸ δάσος: Τὰ δένδρα ἐμουγκρίζαν δαιμονισμένα. Τὸ σκοτάδι ἐπύκνωνε ἀκόμη περισσότερο, σὰν νὰ εἶχαν μαζεuthῇ στὸ μέρος ἐκεῖνο στὴ στιγμή αὐτὴ ὅλες ἡ νύχτες τοῦ περάσαν ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς Δημιουργίης.

Οἱ ἄνδρες, μαζευμένοι μπροστά στὸ ἀγριωπὸ μάνιασμα τῶν στοιχείων μὲ κόπῳ ἐπροχωροῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ μουσκεμένα ἀπὸ νερὸ δένδρα, κάτω ἀπὸ τὴ τρίξιμο τοῦ ἔχυναν τ' ἀστροπελέκια τὰ τρομαχτικά. Τὰ δένδρα ὅλα ἐδογκοῦσαν καὶ ἔγερναν τρομασμένα. Καὶ μέσα στὴ γενικὴ τρομάρα ἐκείνη ἥδια ἐπληδοῦσαν, καὶ ἐφώτιζαν μὲ τὰ παγωμένα ἄσπρα των μάτια γιὰ μιὰ στιγμή τὴν εἰκόνα ἐκείνη τῆς ἀνατριχίλας.

Κι' ἐφάνηκε στὸν τρομασμένο ἐκεῖνο λαὸ ὅτι ὅλα τὰ δένδρα ἐκεῖνα εἶχαν μέσα τους μιὰ ἰδιαίτερη ζωὴ, ὅτι ἔγερναν τὰ κομπιάρικα μπράτσα των ἔως κάτω γιὰ νὰ τοὺς πνίξουν. Κάτι τὶ τὸ μαῦρο καὶ τὸ κρυστῶδες φαίνοντο νὰ πλανιέται καὶ νὰ ξεχώνεται ἀπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τους.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Μ. ΓΚΟΡΚΥ

ΤΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ

Δὲν πιστεύω τὴν μετεμψύχωσιν. Ἡ ζωὴ εἶνε φωτιά· ὁ θάνατος, καπνός. Ἀπὸ τὴν φωτιά γίνεται καπνός, ἀπὸ τὸν καπνὸν δὲν γίνεται φωτιά.

Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ὁ . . . ἄνθρωπος.

Ἡ ἐπιτυχία ἀπαιτεῖ μόχθον. Πολλοὶ εἶνε οἱ ἀκολουθοῦντες τὸν κατήφορον, διότι εὐκολὸς εἶνε ἡ κατάβάσις· ὁδηγεῖ ὅμως εἰς σκότη καὶ βάραθρα. Ὅλγοι εἶνε οἱ ἀνερχόμενοι, ἀσθμαίνοντες, τὸν ἀνήφορον· ἀλλ' ἄγει εἰς τὸ φῶς καὶ τὰς κορυφάς.

Αἱ σκέψεις τῶν σοφῶν καὶ αἱ παροιμίαι τοῦ λαοῦ ὁμοιάζουν μὲ τὸ βιολί. Ὅσοι παλαιώνουν, τόσοι μεγαλειέταν ἀξίαν ἔχουν.

Δὲν μοῦ κάμνουν ἐντύπωσιν τὰ μάτια τοῦ ἀντανακλοῦν, ὡς κάτοπτρα, τὸν ἐξωτερικὸν μόνον κόσμον. Ὡραῖα εἶνε τὰ μάτια ἐκεῖνα τοῦ δείχνουν τὸ φῶς τῆς ἐσωτερικῆς εὐμορφίης.

Ὅσοι περισσότερον ἐλπίζει τις εἰς τὸν μᾶλλον αὐτοῦ κόσμον, τόσοι ἡ ἀπελπισία των συντρίβει.

ΔΙΚ.